

Management by Tsunami

Ordet tillväxt har de senaste åren blivit likt ett mantra. Ibland får man en känsla av att uttalarna av ordet när en förhoppning att om bara detta mantra upprepas tillräckligt ofta så räcker detta i sig för att skapa en förändring. Alla politiska partier med självaktning, alla näringslivsorganisationer i sitt sökande efter trovärdighet och alla offentliga näringslivsexperten stämmer samstämmigt in i kören. Om denna förändring är positiv eller negativ är föremål för olika åsikter. LO ekonomen Dan Andersson citeras t.ex. på ledarsidan i DN 25 januari: "Säger vi tillväxt till våra kärnväljare ser det detta som en negativ förändring". Andra, i mina ögon mera realistiska åsiktsbärare, inser att om vi vill ha ett fungerande samhälle med bl.a. vård, skola och omsorg så finns ingen annan utväg än att gemensamt, fokuserat och målmedvetet arbeta för en bestående och uthållig tillväxt. Detta gäller för vår europeiska gemenskap, detta gäller för Sverige och detta gäller i sanning för Umeå. Frågan är bara inom vilka branscher, inom vilken samhällssektor, vi skall fokusera vårt arbete här i Umeå

I en bilaga till Svenska Dagbladet från Umeå Regionen den 26 november 2003 möts läsaren av rubriken: "Umeå en stad för vinnare." Längre fram i texten beskrivs Umeås nästa framgångsbransch; Bioteknik. Med befogad entusiasm beskrivs denna bransch som en verksamhet med mer än 600 forskare inom Umeå Universitet, Sveriges Lantbruksuniversitetet och Totalförsvarets Forskningsinstitut. Bioteknikens industriella innehåll beskrivs via ett 25-tal små och ett stort företag, Amersham Biosciences, med tillsammans nästan 800 anställda. Imponerande siffror, men räcker det för att göra Biotekniken till ett av de tillväxtområden som Umeå så väl behöver?

En fråga man naturligtvis bör ställa sig är vad Bioteknik egentligen är för en bransch?

Definitionerna på Bioteknik är många och inte alltid samstämmiga. OECD säger i en definition:

"Tillämpning av vetenskap och teknik på levande organismer eller delar, produkter och modeller av levande organismer för att förändra levande eller icke levande material i syfte att producera kunskap varor eller tjänster". I ett meddelande från EU kommissionen definieras Bioteknik som: "en teknik genom vilken man med hjälp av genmodifiering tar fram biologiska molekyler eller transgena organismer, för tillämpning inom industri, jordbruk, läkemedelsindustri och kemisk industri." En något förenklad definition skulle kunna vara att bioteknik är det kompetensområde där biologi, kemi och teknik kombineras för utnyttjande i industriella processer och för medicinska ändamål.

Kan då denna bransch, bioteknik, bli ett framtida tillväxtområde för Umeå? Det är inte lätt att hitta ett entydigt svar på denna fråga. Umeå Universitet var tidigt ute i Sverige vad avser adekvat grundforskning. Från mitten av 1960-talet, då Mikrobiologiska Institutionen grundades, har en mängd forskningscentra och forskargrupperingar sett dagens ljus. Om man mäter den nationella framgången i antalet publicerade artiklar och avhandlingar inom området så är Umeå mycket framstående, för att inte säga i den nationella toppen. Om man däremot ser till antalet företag som har startats och som med framgång lever vidare så är inte resultatet lika imponerande. Efter ett antal framgångsrika företagsetableringar under 1980-talet så har utvecklingen, om man bortser från Amersham Biosciences, varit svag. De senaste åren har vi sett ett antal mindre företagsetableringar men ännu har ingen av dessa visat någon större tillväxtpotential. Man skulle kanske kunna säga att kunskapspotentialen odiskutabelt finns men att förmågan att omvandla denna potential till företag är betydligt svagare. Här ligger den största utmaningen för alla som vill se biotekniken som nästa framgångsbransch i Umeå.

Då och då rapporteras det i internationella medier om jättevågor, Tsunamis, som utan förvarning kommit rullande in över land med hastigheter på upp till 200 meter per sekund. Med en obegriplig kraft sveper den

med allt i sin väg. En Tsunami kan beskrivas som ett oerhört kraftfullt energisystem som så länge det befinner sig ute på djupt vatten knappt märks av sin omgivning. När vattendjupet sjunker närmare land, tvingas det kraftfulla energisystemet att fokusera och demonstrera sin styrka. Det som synbarligen bara var en krusning ute på den djupa oceanen blir i det grunda vattnet en obeskrivlig kraftfull monstervåg. Kanske är det så att Umeås bioteknikkompetens kan liknas vid det kraftfällt som föregår monstervågornas urladdning. Den finns där men har aldrig på allvar demonstrerat sin styrka. Om alla som har intresse av att skapa en tillväxtbransch av biotekniken fokuserar och samordnar sina krafter med ledning av en gemensam vision så kan vi tillsammans föra denna urkraft mot en strand där en tillväxtvåg av sällan skådat slag får möjlighet att manifesteras sig. Om detta skall vara möjligt måste alla, utan undantag, som arbetar med uppgiften, samordna sig under Tsunamins villkor. Vare sig man har sin hemvist inom forskningen, industrin, finansieringssektorn, den offentliga sektorn med alla sina stödfunktioner eller bara är en vanlig Umeåbo så finns i denna process inga utrymmen för ett okoordinerat egenintresse. Kraften finns där, bara tillsammans kan vi locka fram den.